

“He intentat reflectir l'aroma, el sabor, de l'Europa d'entreguerres”

Joan Agut (Barcelona, 1934) publica a Proa la novel·la *Wagons-lits*, història d'una família barcelonina benestant que, després d'haver-ne estat assassinat el pare, viatja per l'Europa d'entreguerres.

—El narrador-protagonista dirà, al final de la novel·la, convertit en periodista, que ha escrit la crònica de la seva vida. El llibre és, per damunt de tot, una crònica de l'Europa d'entreguerres?

—No, és la crònica de la relació familiar emmarcada en aquesta Europa. Però no és la crònica d'aquesta Europa. L'accent principal és la relació familiar, la relació entre la mare sofisticada que envia a la primera pàgina i el seu fill, el narrador.

—Però els feu viatjar per les ciutats i els països més representatius d'aquella Europa, com ara Trieste, París, Berlín i Viena, per tornar finalment a Barcelona.

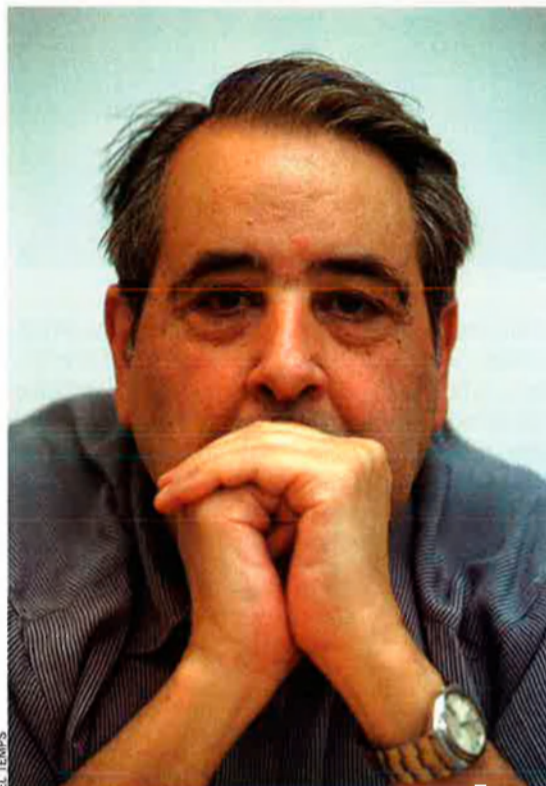
—Això forma part de la sofisticació d'aquella dona rica, que, al mateix temps, és morfinòmana i de vida sexual lliure, al seu fill li fa el xantatge de dir-li que ell és l'home de la seva vida, fins que ell s'adona que no és així i trenca el cordó umbilical i els amors incestuosos amb la mare. El que he volgut explicar és, per un cantó, la relació entre aquesta mare i aquest fill i per un altre, l'evolució ideològica, espiritual, d'aquest noi.

—Que no ho fa per camins convencionals.

—No. L'única escola normal on va és a Trieste. A París va a una escola de Gurdjieff, l'Institut per al Desenvolupament Harmoniós de l'Home. I a Viena, a una de la Societat Teosòfica, que la mare segueix. El noi va adquirint personalitat i, sense proposar-s'ho gaire, acaba fent de periodista, cosa que l'obliga a estar atent a allò que li passa al voltant, quan a la felicitat Europa dels anys 20 es comencen a gestar els feixismes.

—Sempre us heu interessat per les pedagogies alternatives.

—Sí. Jo tinc una formació diguem-ne estranya. A 16 anys feia freqüentava els cercles espiritualistes de Barcelona. Quan en tenia 18 anava amb un grup que es qualificaven d'ocultistes. A 20 anys havia entrat en contacte amb la teosofia i vaig ser un gran lector de Krishnamurti. També vaig ser esperantista

Joan Agut publica a Proa la novel·la *Wagons-lits*, situada a l'Europa d'entreguerres.

i vegetarià i sempre he tingut una arrel anarquista. Malgrat que després he estat un bon pare de família i un mal marit, i finalment un home d'empresa, fins que em vaig arruïnar.

—Què us ha fet viatjar tant per Europa, i per primer cop a la vostra obra?

—La curiositat. Saber una mica el món on visc. Passa que només a Trieste es poden copsar encara els efluvis de l'Europa dels anys 20. A Berlín i a Viena, no. Tot aquell món ha desaparegut i l'has de trobar a la literatura, sobretot a les memòries.

—Veig que heu volgut ser fidel al context històric. La vostra novel·la és plena de personatges històrics.

—Però sense carregar-ho de fets històrics. He intentat reflectir-hi només l'aroma, el sabor d'un moment històric. Per un cantó, el món dels artistes, dels creadors, i, per un altre, el del llibertinatge que es vivia entre guerres, com si els francesos i alemanys, que

sortien de la guerra, volguessin recuperar el temps perdut.

—Fa la sensació que us ho heu passat molt bé, viatjant d'un lloc a un altre, fent de turista perpetu.

—No ho sé. Jo segueixo la trajectòria del protagonista, que és en fase de formació i tot és nou per a ell, tot és descobriment: el sexe, l'amistat, nova gent, noves ciutats, el feixisme, la persecució d'eslovens i croats a Trieste, la persecució de jueus, i al mateix temps un cert hedonisme general de viure la vida alegre, fins que descobreix una certa identitat. Ell té una cultura universal, però en tornar a Barcelona, durant la República, s'adona que se sent català, i solidari en certa manera amb allò que pugui passar aquí en aquells moments.

—Tot i que heu volgut descriure un procés de formació íntima, l'estil sí que és molt de crònica, en el sentit que preferiu donar informació a fer introspecció.

—Sí. L'estil de la novel·la pretén que sigui l'estil del protagonista, acostumat a fer la crònica del seu temps. Per això relata la seva vida des d'una certa distància, com si fos la vida d'un altre, i això pot fer la sensació de crònica despersonalitzada, tot i que parli d'ell i de la seva mare.

Lluís Bonada